

Deklaratsioon tähistamaks saja aasta möödumist Eesti, Läti ja Leedu iseseisvumisest ning riikidevahelise partnerluse uuendamise puhul

Ameerika Ühendriigid, Eesti Vabariik, Läti Vabariik ja Leedu Vabariik,

tähistades 2018. aastal saja aasta möödumist Eesti, Läti ja Leedu iseseisvuse saavutamisest;

märkides ära diplomaatiliste suhete sisseseadmise 1922. aasta 28. juulil Ameerika Ühendriikide ning Eesti, Läti ja Leedu vahel;

pidades meeles Ameerika Ühendriikide järjepidevust Eesti, Läti ja Leedu iseseisvuse tunnustamisel, sealhulgas 1940. aasta 23. juuli Wellesi deklaratsiooniga;

pidades silmas kohustusi, mida Ameerika Ühendriigid ning Eesti, Läti ja Leedu on võtnud 1998. aasta 16. jaanuaril Ameerika Ühendriikide, Eesti Vabariigi, Läti Vabariigi ja Leedu Vabariigi vahel sõlmitud partnerlushartaga;

tunnustades Eesti, Läti ja Leedu tohutut arengut poliitilise stabiilsuse, majanduskasvu ja julgeolekukoostöö vallas ning Eesti, Läti ja Leedu panust Euroopa ja maailma julgeolekusse, samuti nende edusamme demokraatlike väärtuste edendamisel läbi liikmesuse NATO-s ja Euroopa Liidus;

soovides luua raamistikku Ameerika Ühendriikide ning Eesti, Läti ja Leedu koostöö laiendamiseks ja tugevdamiseks,

kinnitavad, et vastastikku kasulike suhete edasisel arendamisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest ja ideaalidest.

Partnerluse põhimõtted

Ameerika Ühendriigid ning Eesti, Läti ja Leedu jagavad seisukohta, et rahu, julgeolek ja jõukus sõltuvad tugevatest suveräänsetest riikidest, kes austavad oma kodanike õigusi ja teevad koostööd rahu tagamiseks väljaspool oma riigipiire. Partnerlus Ameerika Ühendriikide ning Eesti, Läti ja Leedu vahel põhineb meie ühisel pühendumisel demokraatia, isikuvabaduste ja õigusriigi põhimõtete järgimisele. Me jääme kindlaks kõigi Euroopa riikide suveräänsuse, riigipiiride puutumatusse ja territoriaalse terviklikkuse põhimõtete tagamisele.

Julgeolekukoostöö

Ameerika Ühendriigid ning Eesti, Läti ja Leedu pühenduvad ühiselt Euroopa julgeolekule ning töötavad süvendada koostööd

astumaks vastu meie ühiseid väärtusi, julgeolekuhuvisid ja ühiseid vaateid ähvardavatele jõududele. NATO, Ameerika Ühendriikide tugeval juhtimisel, on Atlandi-üleste sidemete tugev aluspõhi ning kollektiivse julgeoleku nurgakivi. Ühiselt jätkame NATO tugeva heidutuse ja kaitsevõime arendamist. Ameerika Ühendriigid ning Eesti, Läti ja Leedu kinnitavad taas oma raudset pühendumust Washingtoni lepingu 5. artiklile. Eesti, Läti ja Leedu jätkavad relvajõudude nüüdisajastamist, et parandada koostegutsemisvõimet Ameerika Ühendriikide ja teiste NATO liitlastega ning arendada territoriaalkaitsevõimeid vastavalt Washingtoni lepingu 3. artikliga võetud kohustustele. Eesti, Läti ja Leedu jätkavad piirkondlikku taristu arendamist, et

toetada USA ja NATO täiendavate roteeruvate üksuste siirmist piirkonda ning seal õppuste korraldamist. Ameerika Ühendriigid tunnustavad Eestit, Lätit ja Leedut Walesi tippkohtumisel võetud kaitsekulutuste kohustuse täitmise ning juhtrolli võtmise eest liitlaste kulutuste ühtlasemal jaotamisel. Ameerika Ühendriigid ning Eesti, Läti ja Leedu toetavad jätkuvalt NATO tegevusi hübriidohtudega tegelemisel, sealhulgas Balti riikides paiknevate NATO oivakeskuste kaudu.

Lisaks koostööle NATO-s hindavad Ameerika Ühendriigid ning Eesti, Läti ja Leedu ka oma pikaajalisi kahepoolseid ja piirkondlikke julgeolekusuheteid. Selle näiteks on muu hulgas 1993. aastal alustatud partnerlusprogrammid Eesti ja Marylandi Rahvuskaardi, Läti ja Michigani Rahvuskaardi ning Leedu ja Pennsylvania Rahvuskaardi vahel. Ameerika Ühendriigid ning Eesti, Läti ja Leedu väärtustavad ka koostööd üldises võitluses riikideülese terrorismiga ning töötavad tugevdada koostööd terrorismivastase tegevuse ja küberjulgeoleku alal, aga ka strateegilise kommunikatsiooni, piirijulgeoleku ning tuumajulgeoleku, -ohutuse ja leviku piiramise alal.

Ameerika Ühendriigid kavatsesid jätkata üksuste perioodilist siirmist Balti riikidesse, et tugevdada heidutust ning toetada Eesti, Läti ja Leedu pingutusi oma riigikaitse arendamisel. Ameerika Ühendriigid on kindlalt otsustanud aidata Eestil, Lätil ja Leedul parandada relvajõudude valmidust ja võimekust jätkuva julgeolekuabi kaudu. Me jätkame kogu piirkonna heidutuste edendamiseks uute ideede ja võimaluste uurimist nii kahepoolset kui ka NATO-s, sealhulgas õhukaitse vallas.

Majanduslik koostöö

Ameerika Ühendriigid ning Eesti, Läti ja Leedu on ühiselt huvitatud õiglasest ja vastastikusest kaubavahetusest ning investeeringutest partnerite vahel, mis pakuvad majanduslikku kasu kõigile osalistele. Me tugevdame koostööd õigusriigi edendamiseks ja finantsturgude turvalisuse parandamiseks. Koostööd tehes avame oma kodanike ja ettevõtete majandusliku potentsiaali, soodustades tehnoloogilist innovatsiooni ja juurdepääsu kapitalile. Julgustame investeeringute ning kaupade ja teenuste vahetust Ameerika Ühendriikide ning Eesti, Läti ja Leedu vahel. Samuti tihendame kaubandusdelegatsioonide vahetamist ja ärifoorumite korraldamist toetamaks meie riikide majanduskasvu.

Ameerika Ühendriigid ning Eesti, Läti ja Leedu soovivad tugevdada energiajulgeoleku ja -sõltumatuse alast partnerlust. Selleks mitmekesistatakse energiaallikaid ja -tarnijaid ning varustuskanaleid, kaasates sealhulgas USA-st eksporditud veeldatud maagaasi ja teisi uuemaid energiatehnoloogiaid. Soovime tõhustada iga riigi ja meie ühise esmatähtsa taristu, sealhulgas energeetika toimekindlust. Selleks arendatakse ja parandatakse olemasolevaid piiriüleseid ülekandekanaleid, suurendatakse piirkondlike energiaturgude lõimitust ning parandatakse veelgi meie küberjulgeolekuvõimekust. Samuti jätkame koostöö tugevdamist julgeoleku- ja kaitsetööstuse vallas, sealhulgas üksteise tehnoloogiate ja varustuse hankimist.

Inimestevahelised kontaktid

Ameerika Ühendriigid ning Eesti, Läti ja Leedu jagavad soovi jätkata kogukondade ja riikide vaheliste sidemete arendamist ja laiendamist. Tunnustame Balti riikide ja Balti päritolu USA kodanike panust poliitika, majanduse, kultuuri ja kunstide ning teaduse ja spordi vallas.

Lubame edaspidigi soodustada õpilas- ja üliõpilasvahetust, stipendiumiprogramme, ülikoolidevahelist koostööd, innovatsiooni ja teadustööd ning toetada turismi ja avaliku sektori majandusliku koostöö programme. Ameerika Ühendriigid ning Eesti, Läti ja Leedu tegutsevad ühiselt sõltumatu, professionaalselt tugeva ning objektiivse meedia ja ajakirjanduse arendamise nimel, et edendada inimeste kriitilist mõtlemist ning meedia- ja teabealast kirjaoskust.